

การพัฒนาศักยภาพและส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการ (D-HOPE)
แบบบูรณาการในอุตสาหกรรมการค้าและบริการในพื้นที่อำเภอเมือง
จังหวัดตาก

The Potential Development and Promotion of
Entrepreneurship (D-HOPE) Based on an Integrated Approach
in Trade and Service Industry in Mueang District,
Tak Province

ดุซงฎิ มุกดาอ่อน^{1*}/ แคทริยา พร้อมเพรียง²/ ณัชชียา โม่ฟู³/ สุวัจนกานดา พูลเฮียด⁴/
ศิริศักดิ์ ศักดิ์ศิริคุณ⁵/ เออมอร พิพัฒน์วัฒนะโยธิน⁶

Dutsadee Mukda-on/ Kattareeya Prompreing/ Natchiya Mofu/ Sirisak
Saksirikun/ Suwathanakanda Phuniat/ Aim-orn Pipatvattanayothin

^{1,2,3,4,5,6}สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการบริการ, คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์,
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ตาก

Program in Tourism and Hospitality, Faculty of Business Administration and Liberal Arts,
Rajamangala University of Technology Lanna Tak

*Corresponding Author

ได้รับบทความ : 19 มีนาคม 2567

ปรับปรุงแก้ไข : 2 มิถุนายน 2567

ตอบรับตีพิมพ์ : 11 มิถุนายน 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาขีดความสามารถของผู้ประกอบการ
กลุ่มองค์กร และครัวเรือนที่เข้าร่วมโครงการในชุมชนให้สามารถจัดกิจกรรมที่ผู้บริโภคลงมือทำด้วยตนเอง (Hands-On Program Exhibition) ตามแนวทาง D-HOPE พัฒนา

เส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี
สัมมาชีพชุมชน และการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่บริหารจัดการโดยชุมชน จัดทำสื่อเพื่อ
ประชาสัมพันธ์ออนไลน์ การท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่ตำบลหัวเตี้ยด อำเภอมืองตาก
จังหวัดตาก เป็นการผสมผสานงานวิจัยเชิงปริมาณและงานวิจัยเชิงคุณภาพ ดำเนินการ
เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างกับสถานประกอบการที่เกี่ยวข้อง และ
การเก็บแบบสอบถามจากประชากรในพื้นที่ ผลการศึกษาทั้ง 5 ผลิตภัณฑ์ โดยพิจารณา
เป็นรายผลิตภัณฑ์ข้อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ผลิตภัณฑ์ข้าวข้าวเกรียบ และ
ผลิตภัณฑ์ข้าวเกรียบงาดำ มีค่าเฉลี่ยรวมที่เท่ากัน คือ 4.24 อยู่ในระดับมากที่สุด
รองลงมาคือ ผลิตภัณฑ์ไส้เมี่ยงมะพร้าว มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.87 อยู่ในระดับมาก
ถัดมาคือ ผลิตภัณฑ์แกงมะอะะ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.80 อยู่ในระดับมาก ถัดมาคือ
ผลิตภัณฑ์เมี่ยงคำจอมพล มีค่าเฉลี่ย คือ 3.60 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

คำสำคัญ : การจัดนิทรรศการแบบกระจายที่ผู้เข้าร่วมสามารถลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง,
อุตสาหกรรมการค้าและการบริการ

Abstract

This research aimed to 1) develop the capacity of entrepreneurs, organization groups, and households participating in the community projects to be able to organize the activities that consumers can do by themselves (Hands-On Program Exhibition) according to the D-HOPE guidelines, 2) develop tourism routes linked to OTOP villages for tourism, OTOP Nawatwithi, community livelihood and community-based tourism managed by the community, and 3) create media to promote online community tourism in the area of Hua Diat Subdistrict, Mueang Tak District, Tak Province. the rice cracker salad product and the black sesame cracker

product It has the same overall mean value of 4.24, which is at the highest level, followed by coconut miang filling products. It has an overall average value of 3.87, which is at a high level. Next is Mahae curry products. It has an overall average of 3.80, which is at a high level. Next is Miang Kham Chomphon products, which has an average of 3.60, which is at a high level, and respectively.

Keywords: D-HOPE, Trade and Service Industry

บทนำ

ในปัจจุบันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวถือเป็นหนึ่งในกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไทย ที่ผ่านมารายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติขยายตัวอย่างมากและส่งผลให้ธุรกิจที่เกี่ยวข้องมีการเติบโตอย่างชัดเจน ทั้งในด้านโรงแรม ร้านอาหาร ค้าส่ง ค้าปลีก และผลตอบแทนจากการผลิตต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว นอกจากรายได้ที่มาจากนักท่องเที่ยวแล้ว อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวยังส่งผลต่อการจ้างงานและการลงทุนโดยรวมของประเทศในกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการท่องเที่ยว เป็นปัจจัยสนับสนุนอีกด้วย ประกอบกับทางรัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว เพื่อกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นและชุมชน เพื่อให้เม็ดเงิน กระจายลงสู่ท้องถิ่น ส่งผลให้การขยายตัวของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกลายเป็นหนึ่งในกลไกการขับเคลื่อนการพัฒนาในด้านต่างๆ การพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรด้านการท่องเที่ยว เพื่อผลักดันให้เกิดการมีส่วนร่วมช่วยยกระดับรายได้ในชุมชนและท้องถิ่นให้ดีขึ้น

สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ (2561) ได้กล่าวไว้ว่า แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ในยุทธศาสตร์ที่ 2 ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน มีเป้าหมายการพัฒนาที่มุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ โดยเฉพาะในประเด็นที่ 3 สร้างคุณค่าใหม่

ในอนาคต ด้วยการเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการ เป็นการสร้างผู้ประกอบการอัจฉริยะ การสร้างโอกาสเข้าถึงบริการทางการเงิน การตลาด ข้อมูล รวมถึงการปรับบทบาทและโอกาสเข้าถึงบริการภาครัฐ พัฒนาคนรุ่นใหม่ รวมถึงปรับรูปแบบธุรกิจ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาด ผสมผสานกับยุทธศาสตร์ที่รองรับอนาคต บนพื้นฐานของการต่อยอดอดีตและปรับปัจจุบัน พร้อมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐ ให้ประเทศไทยสามารถสร้างฐานรายได้และการจ้างงานใหม่ ขยายโอกาสทางการค้า และการลงทุนในเวทีโลก ควบคู่ไปกับการยกระดับรายได้และการกินดีอยู่ดี รวมถึงการเพิ่มขึ้นของคนชั้นกลาง และลดความเหลื่อมล้ำของคนในประเทศได้ในคราวเดียวกัน (สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) สอดคล้องตามแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560-2564 ยุทธศาสตร์ที่ 1 ว่าด้วยการพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว สินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน พัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว สินค้าและบริการทุกรูปแบบอย่างมีมาตรฐาน โดยส่งเสริมพัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวทั้งระบบ เสริมสร้าง พัฒนาและปรับปรุงมาตรฐานด้านการท่องเที่ยวและบริการให้ครอบคลุมทุกรูปแบบ รวมถึงการเพิ่มขีดความสามารถในการรองรับด้านการท่องเที่ยวเพื่อก้าวสู่การเป็นผู้นำคุณภาพด้านการท่องเที่ยว สินค้าและบริการ และยังสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดตาก พ.ศ. 2561-2564 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 ที่ว่าการส่งเสริมการท่องเที่ยว สินค้า OTOP ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580)

สำนักงานธนารักษ์พื้นที่ตาก (2566) อำเภอเมืองตาก เป็นอำเภอในจังหวัดตาก มีศูนย์กลางทางด้านคมนาคม และจุดเชื่อมต่อไปยังอำเภอ แม่สอด มีศูนย์กลางค้าชายแดนไทย-พม่า อำเภอเมืองตากเดิมชื่อ "เมืองระแหง" อดีตมีชาวมอญอาศัยอยู่มาก่อนดังมีหลักฐานศิลปะมอญปรากฏอยู่ ตัวเมืองเดิมตั้งอยู่ที่อำเภอบ้านตาก เมืองนี้สร้างขึ้นก่อนสมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี ต่อมาเมื่อได้สถาปนารุ่งสุโขทัยเป็นราชธานีแล้ว เมืองตากมีฐานะเป็นเมืองหน้าด่านที่สำคัญด้านฝั่งตะวันตก ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยได้โปรดเกล้าฯ ให้อพยยตัวเมืองตากจากฝั่งขวาของแม่น้ำปิงมายังฝั่งซ้ายบริเวณตำบลบ้านระแหงจนกระทั่งทุกวันนี้ ปัจจุบันแบ่งการปกครองออกเป็น 14 ตำบล 95 หมู่บ้าน 1 เทศบาล และ 10 อบต. มีประชากร 99,736 คน เป็นชาย 50,020 คน หญิง 49,716 คน มีพื้นที่ 1,600 ตารางกิโลเมตร หนึ่งในนั้น คือ ตำบลหัวเดียด ที่คณะผู้วิจัยเลือกเป็นพื้นที่วิจัย

ซึ่งตำบลหัวเดียด อำเภอเมือง จังหวัดตากนี้เป็นชุมชนที่มีประวัติมายาวนานมาก ประวัติของชุมชนหัวเดียดเดิมทีเป็นพื้นที่มีป่าไม้อยู่มาก ต่อมาคนชาวเหนือได้อพยพมาบุกเบิกถากถางป่าและได้อพยพมาอยู่จำนวนมากขึ้น และป่าที่ขึ้นอยู่นั้นคือป่าพง และต่อมาได้มีวัดตั้งขึ้น ชื่อว่าวัดสันป่าพง ในส่วนคำว่าหัวเดียด มาจากลักษณะของการสื่อสารพูดคุยของคนในชุมชนเป็นคนเสียงดัง หรือในภาษาพื้นเมืองจะเรียกว่า “อู้กันเดียดดัง” ซึ่งเป็นลักษณะของคนหัวเดียดจนทุกวันนี้ จึงถือว่าเป็นพื้นที่ที่น่าสนใจในการศึกษาศักยภาพและส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการที่ชุมชนลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง (D-HOPE)

ในการพัฒนาประเทศภายใต้แนวคิด ประเทศไทย 4.0 สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งมีการกำหนดกรอบแนวทางการพัฒนาในระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) และมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) เป็นแผนในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ 5 ปีแรกสู่การปฏิบัติ กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศ 1 ใน 10 ด้านที่เกี่ยวข้องกับภาคอุตสาหกรรม คือ ตรงกับยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน ในความสำคัญของยุทธศาสตร์ดังกล่าวเป็นการมุ่งเน้นการพัฒนานวัตกรรม เพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขัน ทั้งภาคการเกษตร การบริการ และอุตสาหกรรม ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ที่เน้นการใช้ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมขั้นก้าวหน้าที่เข้มข้นมากขึ้น การเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขันของอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ อุตสาหกรรมขนาดย่อม อุตสาหกรรมในครัวเรือน รวมถึงการสร้างสังคมผู้ประกอบการที่ผลิตสินค้าได้และขายสินค้าเป็น โดยอาจจะพิจารณาจากความเปลี่ยนแปลงความต้องการของผู้บริโภคที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและมาตรฐานของสินค้าและบริการที่สูงขึ้น และกำหนด

วัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ เพื่อส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมในการสร้างมูลค่าและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของสินค้าและบริการ เพื่อพัฒนาปัจจัยสนับสนุนและอำนวยความสะดวกทางการค้าและการลงทุนให้สนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ รวมทั้งการพัฒนาสังคมผู้ประกอบการ

รัชพล จอมไชคุป และวีรพงษ์ อินทรวงศ์ (2019) กล่าวว่าไว้ว่า อุตสาหกรรมการค้า เป็นการค้าภายในอุตสาหกรรม โดยสินค้ามีความต่างกันโดยลักษณะและโดยคุณภาพ โดยธุรกิจอุตสาหกรรมมีลักษณะเด่น จำแนกได้จาก ค่าใช้จ่าย สินค้าทรัพยากร สินค้าคงเหลือส่วนใหญ่ของกิจการรูปแบบอุตสาหกรรม ตลอดจน รายได้หลักของกิจการ เช่น ผลิตภัณฑ์ในตำบลหัวเตี้ยต ประกอบด้วย เมี่ยงคำจอมพล ยาข้าวเกรียบ ไข่เมี่ยงแกมมะแฮะ ข้าวเกรียบงาดำ เป็นต้น

สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (2555) กล่าวว่าไว้ว่า อุตสาหกรรมการบริการก็เช่นเดียวกัน คือการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการให้บริการ หรืออำนวยความสะดวกแก่ผู้เข้ารับบริการตามความต้องการของผู้เข้ารับบริการ ซึ่งได้แก่ ธุรกิจนำเที่ยว ธุรกิจที่พักแรม ธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม ธุรกิจขนส่ง ธุรกิจจำหน่ายสินค้าและของที่ระลึก และธุรกิจแหล่งท่องเที่ยวอันนันทนาการเพื่อการท่องเที่ยว และกำลังเป็นอุตสาหกรรมที่เจริญเติบโตอย่างรวดเร็วมากที่สุดในปัจจุบัน ในภาพรวมของอุตสาหกรรมการบริการนั้น ประกอบด้วยบริการหลายประเภทที่เกี่ยวข้องและจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของประชาชนทั่วไป เช่น การบริการที่พักอาศัย การออกแบบและตกแต่งภายใน การบริการพยาบาลและเสริม การบริการอาหารและเครื่องดื่ม การบริการประกันภัยและการเงิน การบริการขนส่ง การสื่อสารโทรคมนาคม และการบริการส่วนบุคคลต่าง ๆ สุขภาพ เช่น รีสอร์ท Homestay ร้านอาหารริมแม่น้ำ อีกทั้งยังมีการบริการพายเรือเยี่ยมชมทัศนียภาพตามธรรมชาติทั้งสองข้างทาง ซึ่งนับวันธุรกิจบริการก็จะพยายามสรรหาการบริการในรูปแบบต่าง ๆ ให้มากขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการและจำเป็นของสังคม และสภาพเศรษฐกิจของโลกในยุคโลกาภิวัตน์

สุธีรา อะทะมษา (2556) กล่าวว่า ฃ ฃณณนี้ปัญหาภาวะเศรษฐกิจตกต่ำที่ส่งผลกระทบต่อธุรกิจ พฤติกรรมการบริโภคที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การแข่งขันที่รุนแรงจากผู้ประกอบการต่างชาติ และปัญหาผู้ประกอบการบางส่วนขาดแนวคิดและทักษะในการขับเคลื่อนธุรกิจ ทำให้คณะผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาเรื่องรูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการบูรณาการแบบการพัฒนาศักยภาพชุมชนและการพัฒนาชนบทเพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการ (D-HOPE) ในอุตสาหกรรมการค้าและบริการ โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาให้ผู้ประกอบการมีความรู้ ทักษะคุณลักษณะที่เหมาะสมในการจัดการและอุตสาหกรรมการค้าและบริการ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการฐานนวัตกรรม สอดคล้องกับการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมของประเทศ อันจะส่งผลต่อการเจริญเติบโตของธุรกิจและธุรกิจภาคบริการของประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Objective)

1. พัฒนาขีดความสามารถของผู้ประกอบการ กลุ่มองค์กร และครัวเรือนที่เข้าร่วมโครงการในชุมชนให้สามารถจัดกิจกรรมที่ผู้บริโภคลงมือทำด้วยตนเอง (Hands-On Program Exhibition) ตามแนวทาง D-HOPE
2. พัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม สัมมาชีพชุมชน และการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่บริหารจัดการโดยชุมชน
3. จัดทำสื่อเพื่อประชาสัมพันธ์ออนไลน์การท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่ตำบลหัวเตี้ยด อำเภอมืองตาก จังหวัดตาก

วิธีดำเนินการวิจัย (Methodology)

โครงการการพัฒนาศักยภาพและส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการ (D-HOPE) แบบบูรณาการในอุตสาหกรรมการค้าและบริการในพื้นที่อำเภอมือง จังหวัดตาก ประกอบด้วย 5 กิจกรรม ดังต่อไปนี้

กิจกรรมที่ 1 การวางแผน จัดตั้งคณะทำงาน กำหนดวัตถุประสงค์ แบ่งขอบเขต
หน้าที่ ฯลฯ

กิจกรรมที่ 2 การศึกษา และรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน

2.1 ประชากรกลุ่มเป้าหมาย การวิจัยครั้งนี้กำหนดผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ
ผู้ประกอบการ คือ เป็นผู้ประกอบการของชุมชนที่ดำเนินธุรกิจในพื้นที่ท่องเที่ยวไม่ว่ากว่า
2 ปี โดยกลุ่มตัวอย่างได้มาจากการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง ประกอบไปด้วย
ผู้ประกอบการ จำนวน 5 ราย ได้แก่ ชุมชนหัวเตี้ยต 5 ราย ได้แก่ ผู้ประกอบการไส้เมี่ยง
มะพร้าว ผู้ประกอบการเมี่ยงคำจอมพล ผู้ประกอบการข้าวเกรียบงาดำ ผู้ประกอบการ
แกมมะแะ ผู้ประกอบการยำข้าวเกรียบ เป็นต้น

2.2 ศึกษารวบรวมข้อมูลพื้นฐานผลิตภัณฑ์พื้นถิ่น รวมถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่
ของชุมชน เช่น ให้คนในชุมชนเขียน story ของชุมชน ความเป็นมา เช่น ชื่อผลิตภัณฑ์
คำเชิญชวน เข้าสู่เรื่องราวของผลิตภัณฑ์ สถานที่ดำเนินการ วันเวลา ช่วงเวลา หรือ
ฤดูกาลที่สามารถดำเนินกิจกรรมได้ และนำเสนอผลิตภัณฑ์ 5 ผลิตภัณฑ์ และให้คน
ในชุมชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ทั้งหมด

กิจกรรมที่ 3 พัฒนาขีดความสามารถของผู้ประกอบการ กลุ่มองค์กร และ
ครัวเรือนที่เข้าร่วมโครงการในชุมชนให้สามารถจัดกิจกรรมที่ผู้บริโภคลงมือทำด้วยตนเอง
(Hands-On Program Exhibition) ตามแนวทาง D-HOPE

3.1 ค้นหาผู้ประกอบการชุมชน เพื่อเป็นกลไกในการขับเคลื่อนการส่งเสริม
การท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยจัดกิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการค้นหาผู้ประกอบการ

3.2 พัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการชุมชน ในการจัดทำโปรแกรม
เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้และรูปแบบการจัดนิทรรศการแบบกระจายให้ผู้ชมลงมือปฏิบัติ
ด้วยตนเอง (Decentralized Hands-On Program Exhibition: D-HOPE) โดยบรรยาย
ให้ความรู้เรื่องแนวทางการจัดนิทรรศการแบบกระจายให้ผู้ชมลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง
(Decentralized Hands-On Program Exhibition: D-HOPE) และจัดกิจกรรมแบ่งกลุ่ม

ฝึกปฏิบัติการจัดทำโปรแกรมของผู้ประกอบการชุมชน (Champ) พร้อมนำเสนอเพื่อขายโปรแกรมให้แก่ผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการฯ

3.3 ออกแบบและวางแผนการจัดกิจกรรมทดสอบโปรแกรม โดยมีผู้ร่วมทดสอบโปรแกรม จำนวน 10 ราย โดยมีผู้เชี่ยวชาญมาร่วมประเมินกิจกรรมทดสอบโปรแกรม

3.4 นำผลการทดสอบโปรแกรมมาปรับปรุงแก้ไข

กิจกรรมที่ 4 พัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรมดี สัมมาชีพชุมชน และการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่บริหารจัดการโดยชุมชน

4.1 สำรวจแหล่งท่องเที่ยวชุมชนหัวเดียวด

4.2 จัดกิจกรรมจัดทำแผนที่ชุมชนแสดงแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญและปักหมุดตำแหน่งโปรแกรมของผู้ประกอบการชุมชน

กิจกรรมที่ 5 การสรุปผลการดำเนินโครงการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะในการดำเนินโครงการวิจัย การวิเคราะห์พัฒนาขีดความสามารถของผู้ประกอบการกลุ่มองค์กร และครัวเรือนที่เข้าร่วมโครงการในชุมชนให้สามารถจัดกิจกรรมที่ผู้บริโภคลงมือทำด้วยตนเอง (Hands-On Program Exhibition) ตามแนวทาง D-HOPE

ผลการวิจัย (Results)

ผลิตภัณฑ์ของชุมชนหัวเดียวดที่คัดเลือกมาทั้งหมด 5 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์เมี่ยงคำจอมพล ผลิตภัณฑ์แกงมะแะ ผลิตภัณฑ์ไส้เมี่ยงมะพร้าว ผลิตภัณฑ์

ข้าวเกรียบงาดำ ผลิตภัณฑ์ยำข้าวเกรียบ นำเสนอเพื่อขายโปรแกรมของผู้ประกอบการชุมชน (Champ) ตำบลหัวเดียวด อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก

ภาพรวมระดับความพึงพอใจในแต่ละด้านต่อการนำเสนอเพื่อขายโปรแกรมของผู้ประกอบการชุมชน (Champ) ตำบลหัวเดียวด อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก ทั้ง 5 ผลิตภัณฑ์

อภิปรายผล (Discussion)

การศึกษาเรื่อง การพัฒนาศักยภาพและส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการ (D-HOPE) แบบบูรณาการในอุตสาหกรรมการค้าและบริการในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดตาก มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาขีดความสามารถของผู้ประกอบการ

การท่องเที่ยวโดยชุมชนที่บริหารจัดการโดยชุมชน และจัดทำสื่อเพื่อประชาสัมพันธ์ออนไลน์การท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่ตำบลหัวเดียด อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก

ในปัจจุบันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวถือเป็นหนึ่งในกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไทย ที่ผ่านมารายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติขยายตัวอย่างมาก และส่งผลให้ธุรกิจที่เกี่ยวข้องมีการเติบโตอย่างชัดเจน ทั้งในด้านโรงแรม ร้านอาหาร คำส่งคำปลีก และผลตอบแทนจากการผลิตต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนอุตสาหกรรมท่องเที่ยว นอกจากนี้รายได้ที่มาจากนักท่องเที่ยวแล้ว อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวยังส่งผลดีต่อการจ้างงานและการลงทุนโดยรวมของประเทศในกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการท่องเที่ยวเป็นปัจจัยสนับสนุนอีกด้วย ประกอบกับที่ทางรัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นและชุมชน เพื่อให้เม็ดเงิน กระจายลงสู่ท้องถิ่น ส่งผลให้การขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวกลายเป็น หนึ่งในกลไกการขับเคลื่อนการพัฒนาในด้านต่าง ๆ การพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรด้านการท่องเที่ยว เพื่อผลักดันให้เกิดการมีส่วนร่วมช่วยยกระดับรายได้ในชุมชนและท้องถิ่นให้ดีขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2562) ได้กล่าวไว้ว่า ในการพัฒนาประเทศภายใต้แนวคิด ประเทศไทย 4.0 สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งมีการกำหนดกรอบแนวทางการพัฒนาในระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) และมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) เป็นแผนในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ 5 ปีแรกสู่การปฏิบัติ กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศ 1 ใน 10 ด้านที่เกี่ยวข้องกับภาคอุตสาหกรรม คือ ตรงกับยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน ในความสำคัญของยุทธศาสตร์ดังกล่าว เป็นการมุ่งเน้นการพัฒนานวัตกรรม เพิ่มขีด

ความสามารถทางการแข่งขัน ทั้งภาคการเกษตร การบริการ และอุตสาหกรรม ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ที่เน้นการใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมขั้นก้าวหน้าที่เข้มข้นมากขึ้น การเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขันของอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ อุตสาหกรรมขนาดย่อม อุตสาหกรรมในครัวเรือน สมุนไพร เอื้อจิรพงษ์พันธ์, พักผจง วัฒนสินธุ์, อัจฉรา จันทร์ฉาย และประกอบ คุปรัตน์ (2553) รวมถึงการสร้างสังคมผู้ประกอบการที่ผลิตสินค้าได้ และขายสินค้าเป็น โดยอาจจะพิจารณาจากความเปลี่ยนแปลงความต้องการของผู้บริโภคที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และมาตรฐานของสินค้าและบริการที่สูงขึ้น และกำหนดวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ เพื่อส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมในการสร้างมูลค่าและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของสินค้าและบริการ เพื่อพัฒนาปัจจัยสนับสนุนและอำนวยความสะดวกทางการค้าและการลงทุนให้สนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ รวมทั้งการพัฒนาสังคมผู้ประกอบการ

จากผลวิจัยพบว่า ตำบลหัวเตี้ยด อำเภอมือง จังหวัดตาก หัวเตี้ยดนี้เป็นชุมชนที่มีประวัติมายาวนานมาก ประวัติของชุมชนหัวเตี้ยดเดิมที่เป็นพื้นที่มีป่าไม้อยู่มาก ต่อมาคนชาวเหนือได้อพยพมาบุกเบิกถากถางป่าและได้อพยพมาอยู่จำนวนมากขึ้น และป่าที่ขึ้นอยู่นั้นคือป่าพง และต่อมาได้มีวัดตั้งขึ้น ชื่อว่าวัดสันป่าพง ในส่วนคำว่าหัวเตี้ยดมาจากลักษณะของการสื่อสารพูดคุยของคนในชุมชนเป็นคนเสียงดัง หรือในภาษาพื้นเมืองจะเรียกว่า “อู้กันเตี้ยดตั้ง” ซึ่งเป็นลักษณะของคนหัวเตี้ยด จนทุกวันนี้ และมีผลิตภัณฑ์ของชุมชนหัวเตี้ยดที่คัดเลือกมาทั้งหมด 5 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์เมี่ยงคำจอมพล ผลิตภัณฑ์แกงมะแฮะ ผลิตภัณฑ์ไส้เมี่ยงมะพร้าว ผลิตภัณฑ์ข้าวเกรียบงาดำ ผลิตภัณฑ์ยำข้าวเกรียบ ซึ่งกิจกรรม “การประชุมเชิงปฏิบัติการทดสอบโปรแกรมของผู้ประกอบการชุมชน (Champ)” ดำเนินการภายหลังจากจัดกิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการกับผู้ประกอบการชุมชน (Champ) ตำบลหัวเตี้ยด อำเภอมืองตาก จังหวัดตาก ทั้งนี้ จึงจัดกิจกรรมทดสอบโปรแกรม จำนวน 5 โปรแกรม ได้แก่ 1) เมี่ยงคำจอมพล 2) แกงมะแฮะ 3) เมี่ยงมะพร้าว 4) ข้าวเกรียบงาดำ และ 5) ยำข้าวเกรียบ เพื่อให้ผู้ประกอบการชุมชน (Champ) ได้ฝึกทักษะ

การนำเสนอโปรแกรมของตนเอง จากการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวที่เน้นให้นักท่องเที่ยวได้ประสบการณ์จากการมีส่วนร่วมลงมือทำ และการสื่อความหมายที่น่าสนใจ ตลอดจนส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้สามารถรองรับบริการนักท่องเที่ยวได้อย่างต่อเนื่อง

ในการทดสอบโปรแกรมครั้งนี้ มีหน่วยงานภาครัฐและภาคีเครือข่ายเข้าร่วมกิจกรรมทดสอบโปรแกรม ประกอบด้วย ผู้ประกอบการ คนในชุมชน และคณะวิทยากร เป็นนักท่องเที่ยวในการทดสอบโปรแกรม และประเมินความพึงพอใจ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะต่อการจัดกิจกรรม ซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญในการนำมาพัฒนาปรับปรุงกิจกรรมให้ดีขึ้นต่อไป

1. วิเคราะห์พัฒนาขีดความสามารถของผู้ประกอบการ กลุ่มองค์กร และครัวเรือนที่เข้าร่วมโครงการในชุมชนให้สามารถจัดกิจกรรมที่ผู้บริโภคลงมือทำด้วยตนเอง (Hands-On Program Exhibition) ตามแนวทาง D-HOPE

จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 35-44 ปี สถานะเป็นผู้ประกอบการ มีวุฒิการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี อาชีพหลักที่ทำรายได้ให้กับชุมชนมากที่สุด คือ ผลิตภัณฑจากอุตสาหกรรมในครัวเรือน ซึ่งจำนวนสมาชิกในชุมชนมากกว่า 46 ครัวเรือน ชุมชนของท่านจัดอยู่ในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีประเภทใด ส่วนใหญ่จะเป็นชุมชนสินค้า OTOP

2. พัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว, OTOP นวัตวิถี, สัมมาชีพชุมชน และการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่บริหารจัดการโดยชุมชน

จัดทำเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนหัวเดียวตามที่คุณประกอบการและชุมชนต้องการ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้จากสถานประกอบการจริง การปฏิบัติจริง และได้นำไปชื่นชมผลงานตนเองที่มีหนึ่งเดียวในโลก

3. จัดทำสื่อเพื่อประชาสัมพันธ์ออนไลน์การท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่ตำบลหัวเดียว อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก

จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ผ่านเพจ (Facebook) ชื่อว่า Hua-Dead พร้อมกับการดูแลเพจ คือ ทางชุมชนหัวเดียวตเป็นผู้ดูแลเพจเป็นระยะเวลา 1 ปี

เอกสารอ้างอิง

รัชพล จอมไชคุป และวัชรพงษ์ อินทรวงศ์. (2019). ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้ประกอบการ. *วารสารศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ*, 2(1), 255-260.

สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (2555). *โครงการจัดทำมาตรการส่งเสริมและเพิ่มศักยภาพวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในพื้นที่ชายแดน*. ม.ป.ท.

สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์, พัทผจง วัฒนสินธุ์, อัจฉรา จันทร์ฉาย และประกอบ คุปรัตน์. (2553). *นวัตกรรมความหมายประเภทและความสำคัญต่อการเป็นผู้ประกอบการ*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์].

สุธีรา อะทะมษา. (2556). คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการและลักษณะของสถานประกอบการที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศไทย. *วารสารสุทธิปริทัศน์*, 28(85), 61-79.

สำนักงานธนารักษ์พื้นที่ตาก. (2566, 30 ธันวาคม). *เกี่ยวกับจังหวัด*.
<https://tak.treasury.go.th/th/about/>

สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. (2561). *ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580*. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). *ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการ

Authors

Miss Dutsadee Mukda-on

Faculty of Business Administration and Liberal Arts

Rajamangala University of Technology Lanna Tak

41 Moo 7 Phahonyothin Road, Grand Mai Ngam Sub-district,

Mueang Tak District, Tak 63000

Tel: 08-1081-0272 Email: paewvaew12@rmutl.ac.th

Mrs.Kattareeya Prompreing

Faculty of Business Administration and Liberal Arts,

Rajamangala University of Technology Lanna

128 Huay Kaew Road, Mueang Chiang Mai District,

Chiang Mai, 50300

Tel: 08-1111-7677 Email: kattareeya14@rmutl.ac.th

Miss Natchiya Mofu

Faculty of Business Administration and Liberal Arts

Rajamangala University of Technology Lanna Tak

41 Moo 7 Phahonyothin Road, Grand Mai Ngam Sub-district,

Mueang Tak District, Tak 63000

Tel: 08-5876-4883 Email: natchiyamofu@rmutl.ac.th

Mr.Sirisak Saksirikun

Faculty of Business Administration and Liberal Arts

Rajamangala University of Technology Lanna Tak

41 Moo 7 Phahonyothin Road, Grand Mai Ngam Sub-district,

Mueang Tak District, Tak 63000

Tel: 08-6428-2971 Email: clikflip@gmail.com

Miss Suwatchanakanda Phuniat

Faculty of Business Administration and Liberal Arts

Rajamangala University of Technology Lanna Tak

41 Moo 7 Phahonyothin Road, Grand Mai Ngam Sub-district,

Mueang Tak District, Tak 63000

Tel: 06-3154-1953 Email: pooleaid@rmutl.ac.th

Miss Aim-orn Pipatvattanayothin

Rajamangala University of Technology Lanna Lampang

200 moo 17, Mueang Lampang District, Lampang 52000

Tel: 06-3343-5350 Email: aim_ornpipat@rmutl.ac.th